

Orsovai Hírlap

TARSADALMI HETILAP.

AZ ORSOVAI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség: Korona-út 291.
Kiadóhivatal: Handl József könyvnyomdája.
Megjelenik minden csütörtökön.

Szerkesztő és laptulajdonos:
MIHALIK SÁNDOR.

Előfizetési árak:
Egész évre: 8 korona | Negyed évre 2 korona.
Fél évre: 4 „ | Egyes szám 20 fillér.
Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal.
Nyilttér soronkint 30 fillér.

Szerencsejátékok.

I

A játékszenvedély kiváló helyet foglal el azon romboló szenvedélyek között, melyek az ember lelkiületére az idők folyamán oly káros behatással voltak és melyek úgyszólván kerékkötői manapság is mindazon ideális törekvéseknek, melyek az ember boldogulására, tökéletesítésére, a lélek nemesítésére irányulnak. A játékszenvedély, különösen pedig a kártyázás szenvedélye valóságos társadalmi csapás, mely egyéb rossz szenvedélyekkel együtt, a magasabb társadalmi körökből szivárgott le a középosztályhoz s kiváltképpen itt fejtette s fejteti ki manapság is romboló hatását. A mi a magasabb köröket illeti, főurainak, gazdag birtokosaink, mágnások és gentrik, Nemzeti- és Országos Casinó tagok kártyázásairól nem szándékunk e helyen holmi erkölcs bölcselekező itéletet mondani, mivel teljes tudatában vagyunk annak, hogy a hazard játék nagyúri szórakozás; utóvégre hadd kártyázzák el vagyonuk fele részét, vagy akár az egészet is ha épen kedvük telik benne s ha nem érzik azt az erkölcsi kötelességet, hogy az így elfecsérelt pénzzel mennyi minden humanus célt lehetne szolgálni. Nem ez tehát a nagyobb baj, hanem az, hogy e nagyúri szórakozás jobb ügyhöz méltó gyorsasággal terjedt el a középosz-

tályban, melynek, kivált a mai nehéz életviszonyok között nincs felesleges pénze ily fajta úri passiók kielégítésére.

II

Számtalan szomorú példát szolgáltatott már az élet tanulságul, a melyekben a kártyaszenvedély egész családot tett tönkre, hivatalnokok és katonatisztek szép reményekre jogosító jövőjét semmisítette meg, ifjakat megvénytett, öregeket a sirba vitt, hitveseket, anyákat a kétségbeesésbe kergett, munkaerőket megbénított és tehetségeket elhomályosított. Ha figyelemmel kíséjük fővárosi lapjaink napihíreit, talán nincs az a hét, melyben az előfordult öngyilkosságok, sikkasztások, Amerikába való kimeneküléseknek ne a kártya- vagy akár valamely más szerencsejáték szenvedély lett volna az okozója.

Ezek a szomorú dolgok, a játékszenvedély eme szomorú következményei sajnos, régtől fogva aktualisak nálunk s ha mégis épen most foglalkozunk ezzel a témával, annak nemrégiben két egymásután előfordult eset képezi a közelebbi okát. Az egyik eset tulajdonképpen különösebb érdeklődéssel nem bír. Egy jó nevű, gazdag gentrink a Nemzeti Casinóban elkártyázott vagy negyedmilliót. Fel kell tételoznünk, hogy maradt még legalább annyija, legalább is a krónikák nem tettek arról említést, hogy e veszteség miatt tönkrement volna. Családját nem döntötte a romlás-

ba, a máséhoz nem nyúlt, a magáéból vesztett előkelően, úriasan s a társadalom nagy rétege bizonyos, a nagyobb-szerű cselekmények elkövetőivel szemben tapasztalt ámulattal emlegette a nevét, akárcsak valami hőst. Hanem itt van a másik eset, a melyben egy köztisztviselőben álló, tehetséges, nagy jövővel bíró s máris előkelő állásban levő állami tisztviselőt ragadott a játékszenvedély először a sikkasztás- azután az öngyilkosság örvényébe. Itt van tehát egy újabb áldozata annak a molochnak, mely már annyi jobb sorsra érdemes existenciát nyelt el. Annyi sok közül, ime ismét egy elrettentő példája, egy újabb borzalmas tanulsága annak, hogy hová juttatja az embert a játékszenvedély ördöge! Sajnos azonban, ezekből az elrettentő példákból még sem okulunk kellően, mert a tapasztalat szerint, valamint a halálbüntetés behozatala nem kevesebbet a gyilkosságok és rablások számát, úgy a játékszenvedély szerencsétlen áldozatainak végromlása sem tette kevésbé azok számát, kik a szerencsejáték oltárán áldoztak fel vagyonukat, családjukat, jövőjüket, tehetségüket és mind azt, a mivel bírnak? Hogy pedig nehogy valaki azt gondolja, hogy talán a kártyázás ostromozásában túlbuzgalmat akarunk kifejtetni ezen túlbuzgalmunkban ki szeretnők közöszíteni azokat is, a kik pl. egy békés „alsós“ keretében töltik e szórakozásra fennmaradt üres idejüket: sietünk ki-

TARCA.

Szirmay Tamás mókás könyve.

Ismerteti: Mihalik József.

A Kassai Mzeum az 1905-ik év folyamán *Maurer* Adolf könyvkereskedő szíves ajándéka révén több egyéb tárgy között sok darabra rugó régi kéziratral is gyarapodott.

E kéziratok sorából kiválik egy nyolcadrétkötésű kis könyv, melynek sajtósága címe: „*Arcis Sztropko liber facetus seu dicta hyperbolica et verosimilia pro diversione Animorum connotata. Authore non uno, sed pluribus. Anno 1726. die 1. Aprilis.*” Aminek magyar értelme: *Sztropkó várának tréfás könyve, vagyis igazszabásu nagytársaságok, különböző személyek előadásából nem egy, de több egyén által összejegyezve. 1726. Aprilis 1.*

E cím elég világosan megmondja, hogy a kis könyvben részint azokat a nagymondásokat és hárijánoskodó lóditásokat gyűjtögettek össze, a melyeket a 17. század végi és a 18. századbeli magyar társadalmi életben mozgó egyének vagy mint tréfás és komoly hitelre igényt nem tartó föllentéseket bocsátottak a maguk szűkebb társaskörében nyilvánosságra, részint olyatén elszó-

lásokat tartalmaz, melyeknek a hiszékeny s eleven fantáziájú közlők maguk is hitelt tulajdonítván, azért mondottak el, hogy azokat, mint szent igazságot, másokkal is elhithessenek.

A könyvecske ábécé-rendben bejegyezve tartalmazza e törölmetszett föllentéseket. Közülük némelyik elég szerény s ha csodálatosnak látszik is, mégis a valószínűség keretében mozog, a legtöbb azonban olyan képtelen, abszurd állítás s a túlzás oly magas fokán álló „anzárgolás“, hogy hozzájuk képest Münchenhausen csodás kalandjai valósággal eltörpülő esekélyiségek.

Minden jel arra enged következtetni, hogy e bohó kis könyv a sárosmegyei *Kerekréten* (tót neve: *Okruhla*) keletkezett, még pedig 1726-ban, mint azt a címlapon feltüntetve látjuk. A bejegyzések különböző dátuma és a sokféle írás azonban arról tanuskodik, hogy a feljegyzések kedélyes összeszedetői évek hosszú során át — egész 1792-ig — gyűjtötték e bohóságokat, a melyeknek szerzői sorában sokszor oly egyéneket is találunk, akik nemcsak az akkori közéletnek, de a magyar történelemnek is nevezetes és többé-kevésbé szereplő alakjai valának.

Ilyen volt maga a könyv létesítője *Szirmay* Tamás is, aki 1688-ban született a sárosmegyei *Kerekréten* (némelyek szerint Komlós-Keresztúron). Atyja *Szirmay*

Miklós, anyja *Semsey* Anna volt. Az ifjú *Szirmay* Tamás tanulmányait előbb Kassán és Eperjesen, 1705-ben pedig a greifswaldi egyetemen folytatta, hol XII. Károly svéd királytól ösztöndíjat is húzott. Tanulmányai befejezése után utazásokat tett a külföldön, majd német katonai szolgálatba állott. Malborough angol herceg zászlótaróvá akarta tenni a szép növésű ifjút, ő azonban arra kérte a herceget, hogy mint egyszerű közigazgatás kezdhesse meg a szolgálatot. Majd Eugen herceg alatt a gránátosok közé állott s 1709-ben százados lett. Midőn atyja tanácsára 1711-ben elhagyta a katonais szolgálatot, haza tért s nőül vette Mednyánszky Zsigmondnak Anna-Mária nevű leányát, kivel 32 éven át élt boldog házasságban s aki három gyermekkel ajándékozta meg, közülök azonban csak Anna leánya maradt életben. Mint Sáros-, Gömör-, Szepes- és Zemplénmegyék táblabírája az 1720., 1729. és 1740. évi országgyűlésen Zemplénmegyét képviselte követkepen, egyúttal a tiszántúli ágost. evang. egyházkerület felügyelője is volt s 1720-ban a vallásügyben Pesten tartott tanácskozásban mint királyi biztos vett részt.

Mária-Terézia trónralépte után, midőn az ország a királyasszony részére egy 20,000 emberből álló hadsereget szavazott meg, *Szirmay* Tamás saját költ-

jelenteni és hangsúlyozni, hogy az itt előadottakat csupán az úgynevezett házárd játékokra vonatkoztatjuk s nem szándékozunk ezekkel egy kalap alá vonni azon, tisztán szórakoztatásra való társas kártyajátékokat, a melyeknek oly sokan hódolnak és pedig minden nagyobb szerencsétlenség nélkül. Ámbár azt is meg kell jegyeznünk, hogy bármilyen solid és ártatlan természetű kártyajátéknál is nemesebb, egészségesebb szórakozást nem egyet ismerünk. Így pl. a sportnak különböző neme, a zene, stb. Jóllehet azt is el kell ismernünk, hogy a szórakozásoknak ez utóbbi nemeihez nincs mindenkinek alkalmá, vagyis helyesebben nincs mindig alkalmá hozzájutni, míg a szolgáltatás kártya bármikor is rendelkezésére áll az ő hiveinek — sajnos.

[Folytatjuk].

KRASSÓ-SZÖRÉNY.

Megyénk közegészségügye 1904-ben.

Vége.

c) Kórházak.

A vármegye területén van 11 kórház, s pedig: nyilvános jelleggel felruházott városi, illetve községi kórház Karánsebesen, Lugoson és Orsován; társadalmi kórház Aninán, Nadrágon, Resiczabányán és Ruszabányán; iparos kórház Bogsánban, Oravicabányán és Resiczabányán; magánjellegű hitközségi izr. kórház Lugoson; ezen kórházakban ápolatott összesen 1601 beteg, gyógyulva elbocsátatott 1177; javulva 173; javulatlan 72; meghalt 106; ápolás alatt maradt 73.

Állandó járványkórház van 8 (Bozovics, Herkulesfürdő, Orsova, Tiszovicza, Resiczabánya, Szácul, Karánsebes és Lugoson); betegforgalma csak az utóbbinak volt, hol 14 fertőző betegségben szenvedő egyén ápolatott, melyek közül 1 meghalt.

d) Egészségügyi személyzet.

A vármegye területén volt 1904. év végével:

vármegyei tisztí főorvos	1
járási orvos	14
rendezett tanácsú városi orvos . .	3
községi orvos	5

ségén egy ezred gyalogságot (a mostani József főherceg nevét viselő 37. számú) állított fel a királynő védelmére s mint annak tulajdonosa és ezredese Prágánál, Moszbachnál és több más helyen számos ütközetben vitézül harcolt, migsem 1743. július 9-én Amberg alatt a haremzón hősi halálát lelta. Tetemeit nagy katonai pompával Altorfban tették örök nyugalomra. Leánya, Anna, előbb Radvánszky Istvánnak, utóbb (1758—1776) Pottornyay Andrásnak volt felesége.

Szirmay Tamás a császári hadsereg tetteiről egy naplót s több érdekes kéziratot hagyott maga után. Egyike volt kora legjelesebb férfiainak s mint tudományt kedvelő, szép könyvtárt is állított.

Mint mondottuk, ő vetette meg e tréfás kis könyv alapját is. Az ő kezétől származnak a könyvecske legrégebb bejegyzései, a melyek az egyes betűfejezetek élén állva nemcsak a zamatos magyar stílus tekintetében, de a remek betűvetésben is előnyösen ütnek el azoktól a későbbi bejegyzésektől, melyeket valószínűleg két veje: Radvánszky István és Pottornyay András s talán leánya is folytatott.

Szirmay Tamás neve a magyar történelemében, a kis könyv már e szempontból is fölülte érdekes emlék. Érdekességét és becsét fokozza sajátosság és

körorvos	20
magánvállalatoknál alkalmazott orvos	22
összesen	65

okleveles gyógyszerész (tulajdonos, bérlő, gondnok)	29
gyógyszertárban alkalmazott okleveles segéd	6
okleveles szülésznő	141
II. rendű baba	35

Az orvosok és oklev. szülésznők száma 1—1-el apadt, a II. rendű bábáké 10-el szaporodott.

A babaügy fejlesztésére szolgálnak az okleveles bábák kiképzésére engedélyezett miniszteri ösztöndíjak s a II. rendű bábák részére a temesvári ingyenes tanfolyam; ösztöndíj mellett 2 baba nyert oklevelet, Temesvárott pedig 10 nő nyert képesítést, melyek 1000 lakoson aluli községekben jogosítvák bábagyakorlatra; az okleveles bábák számának apadása, dacára a 2 újonnan kiképzett bábának, részint elhalálozás, részint elköltözésben nyeri magyarázatát.

Az újonnan alkotott s miniszteri jóváhagyást nyert babaügyi szabályrendelet értelmében a körbaba-állások a megüresedés arányában beszüntetendők s ezentúl csak községi bábák alkalmazhatnának, mely állások szervezése folyamatban van.

A 25 körorvosi kör közül be volt töltve az év végével 20; betöltetlen 5; ezekben, valamint a körbe nem osztható 61 községekben az egészségügyi körorvosi teendőket az illetékes járási orvosok látják el félfizetés mellett.

Az egészségügyi személyzetben következő változások állottak be:

Dr. Chimbir Pál, mehádiai körorvos október hóban, dr. Szentgyörgyi Ferenc orsovai községi és kórházi orvos december 31-én állásukról lemondottak. Mindkét állás ideiglenesen dr. Nagy Sándor orsovai orvos által helyettesített.

e) Gyógyszertárak.

A vármegye területén lévő gyógyszertárak száma 29; melyek közül 24 személyes jogu (köztük 1 fiókgyógyszertár) és 5 reáljogu; ezen nyilvános gyógyszertárakon kívül van még 3 házi és 8 kézi gyógyszertár, melyek egyikét okleveles gyógyszerész, a többieket orvos kezeli; a nyilvános gyógyszertárak közül

a régi magyar irott emlékek között idáig páratlanul álló tartalma, mely derűs, sokszor kacagtató bonhómiajával a régi magyar uriember vérőfényes lelkivilágának s a régi társadalmi életnek tréfás és mindenkifölött szeretetreméltó bensőségét nagy közvetlenséggel tárja elénk megfakult s nagyrésztben már elenyészett lapjain, a melyek már ennél fogva is megbecsült ereklyéi fognak maradni a Kassai Múzeumnak.

Az érdekes kis könyv tartalma a maga sorrendjében, leszámítva a közölhetetlen feljegyzéseket, a következő:

Báró *Andrássy György* uram azt mondotta, hogy egész Gömörvármegyében nincsen annyi széna, mint az tavarjai csűrében méltóságos gróf *Barkóczy Úrnak*.

Báró *Andrássy Mátvás* uram azt mondotta, hogy egykor Kraszna-Horka táján vadászván, *Pipityke* nevű hajtásban rágyútt egy medve, kihez lűvén, oly nagyon szólott a puskája, hogy az egész Tiszántúl való föld megrendült s midőn azon leesett medvét megnyúzták volna, egy csepp jelt is az lűvésnek nem találtak rajta s csak ijedtibe döglött meg.

Item báró *Andrássy Mátvás* uram oly szűnyogot látott, az kinek egyik lába az földet, az másik az fát érte el,

18-ban a tulajdonos maga, 7-ben bérlő működik; 4 pedig gondnok kezelésére van bizva.

Az összes gyógyszertárak hivatalos vizsgálata, kettő kivételével, kedvező eredménnyel ejtetett meg; egyben kisebb mérvű rendtelenségek miatt a kihágási eljárás indított meg; egy pedig okleveles kezelő hiányában bezárattott s a körorvosnak ideiglenes kézi gyógyszertár engedélyeztetett, mely azonban rövid idő múlva, miután a bezárt gyógyszertár — okleveles kezelőt kapván — megnyitott, megszüntnek nyilvánított.

A szakuli gyógyszertár belügyminiszteri engedéllyel Meissner Vilmosról Takács Zoltánra ruházattott át; a teregovai gyógyszertár bérlője, Óváry Zoltán eltávózása után Szilárdfy Károly gondnoki minőségben kezeli ezen gyógyszertárt.

f) Védhimlőoltás.

Az újszülöttek oltása, valamint az iskolás gyermekek újraoltása 39 oltóorvos által teljesített, mindenütt jó eredménnyel; beoltatott 11688 újszülött és 15680 iskolás gyermek, valamennyi állati nyirkkal.

g) Halálozási adatok.

Meghalt az év folyamán összesen 10356 egyén; ezek közt volt 4523 hét éven aluli gyermek, melyek közül 2697 nem részesült gyógykezelésben; halva született 161.

A 7 éven aluli gyermekek gyógykezelésének elmulasztása miatt 106 esetben rovatott ki pénzbüntetés.

A halottkémlést 33 községben és r. t. városban orvosok, 309 községben képesített, nemorvos-halottkémlők, 18 községben pedig a községi előljároság egy tagja teljesítették.

h) Orvosrendőri hullaszemlék és törvényszéki boncolatok.

Rendőri hullaszemle 131 esetben, s pedig öngyilkos hulláján 29, véletlen baleset folytán 97, hirtelen elhalálozásnál 5; törvényszéki boncolat 147 esetben foganatosított.

i) Közegészségi hatóságok működése.

Az előirt rendes vizsgálatok, u. m. élelmiszerek, italok, közhelyiségek és kéj-nők egészségrendőri vizsgálata, valamint a dajkaságba adott gyermekekre felügyelet az I. foku hatóságok által tel-

Item azt mondotta, szemével látta, hogy egy asszony medvét szült s most is él azon monstrum és az mikor az lizikai kakas akár micsoda czifra minuettet kukurékol, ez az medve szélében táncolja az minuettet.

Gróf *Barkóczy László* uram azt mondotta: Bécsben olyan aranyláncot látott hogy árultak, melynek az szemei olyak voltak, mint az keze szára vastagsága s ha az nyakában vetette, az földet érte két sorjában az vége s azon aranyláncot ezer talléron tartották.

Item üdövel sétálván Gombos Imre uram sztrajnai csüres kertjében, látván ott egy kazal szénát, hitivel affirmálta, hogy azon esztendőben három annyi kazal borsója termett Butkán, mely három kazal szénát computálván, térszen huszonnyolc ölet széli és magassága három-három ölet.

Gróf *Berényi András* uram azt mondotta, hogy nem csak annyi borsót, de annál nagyobb kazal borsót látott. (Utólagosan, más kézzel hozzájegyezve): Az nem igaz, mert sohasem volt eszében is.

Berthóthy István uram olyan ágyút látott Lőcsén, hogy az öccse belé bújt minden fegyverestül s az meztelen kardot fennállva megforgatta benne s még sem érte el szélét az ágyú lyukának.

[Folytatjuk.]

jesítettett; ezen vizsgálatok során, valamint az orvosoknál egyforma tünetekkel tömegesen jelentkező betegek révén a bozovicsi, karánsebesi és moldovai járásokban tömeges ólommérgezés derített ki, mely ólommal fertőzött pálinka élvezetének következménye volt, miáltal igen sok megbetegedés és számos haláleset fordult elő; a pálinka fertőzése ólomtartalmu üstökben történt fertőzése által jött létre, melyek Szakalazán karánsebesi és Gyukits oravicai rézművesektől származtak s családi szándékból, miután a rézüstök súly szerint adatnak el, a réz s ólom ára között nagy különbség lévén, ólommal nehezítették, illetve a hűtőkészülékek kettős hengerének láthatatlan belfelületei ólommal bevonattak, mely fém alacsony oldási pontjánál fogva a szesz destillátója alkalmával a pálinkába jutott, melynek nagyfokú ólomtartalma vegyi uton megállapított; ugyiszintén vegyi vizsgálat alapján határozott meg a hűtőkészülékek ólomtartalma is, mely 59 és 71% között ingadozott, tehát jóval meghaladta a főzőedények ónozásához megengedett 1 és 10%-os fémöntvények ólomtartalmát. A vizsgálat a legkiterjedtebb módon vezetett, az ólomtartalmu üstök elkoboztattak, a fertőzött és hatóságilag lefoglalt pálinkából részint vegyi uton, részint átégetés által az ólom kivonatott, s az így megtisztított s újabb vizsgálati uton ólommentesnek talált pálinka a tulajdonosnak rendelkezésére bocsátott. A közigazgatási vizsgálat befejezése után az iratok a büntető eljárás megindítása végett a fehértemplomi s karánsebesi kir. ügyészségekhez tétettek át.

Levél a szerkesztőhöz a viperaék tárgyában.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A szombati, 27-diki számában a „Budapesti Hírlap“nak egy közlemény jelent meg „Viperaék az Alduna vidékén“ cím alatt, melyet egy orsovai bácsi világnak ereszteni jónak látott, mely azonban abban sántikál, hogy teljesen valótlan. Én, ki éppen az Aldunán, a román határtól Tiszoviciáig terjedő 40 kilométer hosszú szakaszon teljesítem szolgálatomat és havonta többször fordulok meg éppen a híres „Kazán“-szorosban és mellette elterülő községekben, határozottan állíthatom, hogy igenis, volt erre temérdek vipera, ezek száma azonban nem hogy növekedett, hanem apadt, és a viperamarás által veszélybe hozott állatok és emberek száma is igen kevés. A kutyának, szarvasmarhának, juhnak; sertésnek csak akkor halálhozó a viperamarás, ha az a nyelvét éri, mely utána megdagad úgy, hogy az állat megfullad. Az emberek közül igaz, jár a vidéken 1—2 nyomorék, ki viperamarás által lett azzá; újabban (3 nap előtt) egyik erdőőrmet érte azon szerencsétlenség, hogy puska-tisztítóvessző vágása alkalmával a vipera balkezének középujján megcsipte. A kitanított erdőőr azonban nem volt rest, rögtön leszakított a táskájáról egy-két madárhurkot, az ujját a csipés alatt erősen alakította, a sebet késével megnyitotta, a patakban kimosta és szaladt — haza — jelentést tenni. Erre én rögtön kimostam a sebet ammoniakkal és hivatalból megparancsoltam neki, hogy most rúgjon be pálinkával. Ezt ő hűségesen megtenni iparkodott, amennyiben 1½,

mondd: egy és fél liter rumot megivott, de vagy a rum volt annyira gyenge, vagy az atyafi nagyon megijjedve, elég az hozzá, vagy egy óra múlva jön a jelentéssel, hogy bizony ő nem tud berúgni, pedig már majd nem két napi keresetét költötte itálra. Én őt megvizsgáltam és aludni küldtem, ma pedig az atyafi teljesen egészséges és talán csak az a baja, hogy a rumot is a liter-számra fogyasztható italok közé számítja. Fentti receptet tehát melegen ajánlom az orsovai hiradó bácsinak s akkor az talán nem fog félni oly nagyon az aldunai viperáktól.

Azonban számok beszélnek:

A belügyminister még 1901-ben 83400 szám alatt rendeletet adott ki, mely szerint a „Kazán“ és „Herkulesfürdő“ táján a gyűjtők minden egyes viperafajért 50 fillér jutalomban részesülnek. Ennek a rendeletnek az lett az eredménye, hogy 1903-ban 896 (nyolcszázkilencvenhat) viperafejet, 1904-ben 98 darabot szolgáltatott be csak a magam gyűjtéséből, míg 1905-re eddig 50 darabban számolhatok be. Úgy-e szép elszaporodás? Ámbár attól tartok, hogy az alapos berlini sógorunk annyira meg fog ijedni ezen vipera számtól, hogy a la Schulverein menten mentőexpeditiót meneszt az itteni „deutsche Brüderek“ esetleges megmentésére, mert náluk 20—30 kereszties viperáról már alapos könyvet írnak. — Bocsánat írka firkámért, de nagyon haragszom az orsovai bácsira. Tekintetes Szerkesztő Úrnak kész szolgálója

Ogradinán, 1905. máj 28-án

Hollós Ferenc,
m. kir. főerdész.

HIREK.

Személyi hír. Sándor Lajos királyi tanfelügyelő máj. 28-án este városunkba érkezett, s e hét folyamán részint az orsovai, részint a környéken levő iskolákat látogatja meg. — **Fleischl** Sándor dán királyi konzul és az Adria teng. hajózási részv. társ. igazgatósági tagja máj. 26-án Orsovára érkezett, s Kopeczek Ferenc társaságában vidékünk nevezetességeit megtekintette. — **Lőrinczy** György lugosi m. kir. honvédezzredes dandarparancsnok máj. 28-án városunkba érkezett, s az itteni zászlóalját megvizsgálta.

Kirándulók. Az újvidéki áll. polgári leányiskolának mitegy 30 növendéke tett kirándulást máj. hó 29-én Orsovára Weingärtner Armin tanár és Kürthy Mária tanárnők vezetése alatt. Megérkezésük után Adakaleht, 30-án d. e. a várost, a lövöldét, Kossuth emléktáblát és a Korona-kápolnát nézték meg. Délben Herkulesfürdőbe utaztak.

Gyűjtogatás. Folyó hó 28-ikán éjjel 12 órakor eddig még ismeretlen tettesek fölgyújtották Zsupaneokon *Magdescu* gör. kel. lelkész 18 boglya szénáját, mely rövid idő alatt teljesen leégett. A még mindig nagy takarmány szükség mellett a tulajdonos kára annál is nagyobb mert szénája tűz ellen biztosítva volt, de e biztosítás lejárt, nem nyitotta azt meg s így kára igen érzékeny. Hogy e tűz eset bosszú műve, mutatja az, hogy ugyancsak *Magdescunak* tavaly, egy éjjel összes szép gyümölcsfáit baltával kivágták roszakarói.

Kifogott holttest. Folyó hó 28-ikán délben a petroleum-gyárból Koramnikra menő munkások Tuffier község mellett egy úszó emberi hullát láttak a Csernában, a midőn a partra húzták, vették észre, hogy egy fiú gyermek hullája az,

kinék egyik karja s czombja már hiányzik. *Havel* vizsgálóbíró dr. *Homoky* és dr. *Nagy* szakértőkkel, 29-ikén felboncoltatta e hullát, de a nagy fokú rothadtság miatt ezek csak annyit constatálhattak, hogy a gyermek még élve jutott a Csernába s halálát fulladás okozta. Körülményesebben majd a vizsgálat fogja felderíteni az esetet.

A víz, mint a gyomor- és bélbetegségek óvószere. Mindenki tudja hogy a Karlsbadban és Marienbadban gyógyulást kereső gyomorbetegek legnagyobb kontingensét magyarok alkotják. Ennek oka pedig az, hogy a magyar konyha igen izletes, de meglehetősen nehezen emészthető táplálékokkal látja el fogyasztóit, továbbá az, hogy a magyar ember az étkezés után boritalhoz van szokva. A bor pedig a zsiros ételek emésztését gátolja.

A táplálkozásnak ezen betegségekre vezető hátrányait az ivóvíz van hivatva kiküszöörülni. Erre azonban a víznek tisztának, jónak és olyannak kell lennie, hogy a táplálékot az emésztéshez kellően előkészítse.

Közismert dolog, hogy e célra a mohai Ágnesforrás a legelső sorban felel meg, mert nem csak kitűnő oldószere a tápanyagoknak, hanem alkalikus víz lévén, tiszta is, a gyomrot az emésztő nedvek elválasztására alkalmasan izgatja s kellemes ízű borital. Háztartások nagy üvegekben a mohai Ágnesvizet különösen olcsón szerezhetik be.

KÖZGAZDASÁG.

A lótenyésztés.

— Folytatás —

A fedezett állomás fenntartásáért az illető község előjárósága minden fedezett kancza után a tenyésztőktől méltányos, szintén a hármass bizottság javaslata alapján a földm. minister által megszabott pótdíjat szedhet, erről azonban az évi rendes számadás során beszámolni köteles. A mének rendszeren minden év március hava elsejétől június hó végéig vannak az állomáson, azonban a földm. minister a község ez iránti indokolt kérelmére a mének korábbi kivonulását is engedélyezi.

Magánosok, erkölcsi testületek (városok, községek) gazdasági egyesületek az állami méntelepek állományából bizonyos feltételek mellett a fedeztetési idényre, vagy egész éven át való megtartásra megfelelő biztosíték mellett, méneket bérelhetnek, Bérelhető minden telivérmen és oly félvérmen, mely még fedeztetési állomáson nem állott. Kivételt képeznek a nyugoti fajtájú hidegvérű mének, melyek ki nem bérelhetők. Bérmen iránti kérelem a bérlendő mén megnevezése mellett, a földm. ministerhez terjesztendő fel, ki ez ügyben az illető méntelepparancsnokság útján intézkedik.

Megemlítünk itt egynehány kiválóbb állami mént s közöljük azoknak *egyszeri* fedeztetési díját koronákban.

1. A kisbéri ménesben.

1. *Bona Vista*, Angliában nevelt angol telivérmen, apja: *Bend-or*, anyja: *Vista*, fedezési díja magyar és osztrák tulajdonos kancájánál 1200 K. külföldi tulajdonos kancájánál 2000 K.

2. *Dunure*, Angliában nevelt angol telivérmen, apja St. Simon, anyja Sunrise, fedezési díja magyar és osztrák tulajdonos kancájánál 800 K. külföldi tulajdonos kancájánál 1000

3. *Fenék*, belföldön nevelt angol telivérmen, apja Buccancer, anyja: Helene Triomphante, fedezési díja belföldi kancánál 400 K. külföldi kancánál 600 K.

4. *Ganoche*, belföldön nevelt angol telivérmen, apja Buccancer, anyja: Helene Triomphante, fedezési díja belföldi kancánál 400 K. külföldi kancánál 600 K.

vér mén, apja: *Galopin*, anyja: *Red-Hot*, fedeztetési díja 400, ill. 600 K.

A kisbéri ménesben van még: *Adieu*, *Rojel Lancer*, *Galifát*, *Erős*, *Kilokk*, *Not Out*, és *Kozma*; ezek egyszeri fedezési díja átlag 300 K. Megjegyezzük, hogy Bona Vista ménhez csupán 30 idegen kancát fogadnak el. Érdemesnek tartjuk itt megemlíteni, hogy ezen nemes állat vételára 280,000 korona volt.

II. A bábolnai ménesben találhatók: *Ó-Baján Mersuch*, *Schechon-Schammár*, *Siglavay Bagdady*, *Garal*, *Kohailán*, *Hadban*, *Handani Semri*, eredeti arabs telivér ménnek, melyek fedeztetési díja átlag 100 korona. Ezek külföldi kancákat nem fedeznek.

III. A mezőhegyesi ménesben vannak elhelyezve: *Daute*, *Durcás*, *Bakony*, *Ignác*, *Shannon*, *Filon*, belföldön nevelt angol telivér ménnek, melyek fedeztetési ára 100—200 korona között akként váltakozik amint telivér vagy félvér kancát fedeznek. A félvér kancák után a kisebb díjtétel van megállapítva. Az ezen ménesben levő különböző számú *Noniusok* fedezési díja 40 korona.

IV. A fogarasi ménesben találhatók: *Conversano*, *Favory*, *Neapolitano*, *Maes-*

toso, Pluto nevű lipicai ménnek, melyek fedeztetési díja 40—40 korona. A bábolnai és fogarasi ménesben — helyszüke miatt — idegen kancák nem vétetnek fel fedeztetésre. Felvilágosításokkal az illető ménes parancsnoksága mindenkinek készséggel szolgál. Fedeztetés végett valamely állami ménesbe küldött kanea után ellátási és ápolási díjak fizetendők, és pedig:

egy meddő kancáért naponként K. 1-70
egy vemhes „ „ „ 2.—
egy csikó kancáért a csikó három
hónapos koráig naponként „ 2.—
egy csikós kancáért, ha a csikója
3 hónapnál idősebb naponként „ 3.—
gyógykezelés és körömtisztítási átalány

8 K. A fedeztetési és ellátási díjon kívül minden kancáért a legénység számára 10 korona fizetendő.

Állami segélyek.

A földmivelésügyi miniszter a kiskisgazdák lótenyésztésének emeléséhez a következő módon járul: Az egyes törvényhatóságok területén rendezett lótenyésztési jutalomdíjosztások céljaira megfelelő segélyt adományoz, mely összegből kitűzött díjakra csupán kiskisgazdák pályázhatnak; továbbá a gazdasági egyesületek lótenyész-bizottságok esetleg községek által létesített csikólegelőket, vagy csikókétfertőket az illetők kérelmére megfelelő pénzbeli segélyben részesíti.

[Folytatjuk.]

HANDL JÓZSEF

ORSOVA

KÖNYVNYOMDÁJA,
PAPIR-, IRÓ- ÉS RAJZ-
SZER KERESKEDÉSE

* * AJÁNlja * *
MINDENNEMŰ NYOM-
TATVÁNYAIT ÉS TAN-
SZER
= FELSZERELÉSEIT. =

Az „Orsovai Hírlap“-ban közölt hirdetések a legjutányosabban számíttatnak.

Alapított 1883-ban.

Magyar-Francia Cognac-
gyár

Védjegy: A világsi várom.

R. Marty és Társai

R.-T.

Marty-Cognac

VILÁGOS.

Gyógyhatású tiszta horpárlat.

== Mindenütt kapható! ==

Védjegy: A világsi várom.

6-52

Nincs többé iszákosság.

A csodát okozó Cozapor-ból egy próbára valót ingyen küldünk.

Kávéba, théába, ételbe és italba elegyíthető, s beadható anélkül, hogy az illető észrevenné.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden beszéde a mértékletességről, mert ez azon hatást idézi elő, hogy az iszákosnak a szeszital visszataszítóvá kezd válni. A COZAPOR csendesen és biztosan hat, a feleség, nővér avagy leány beadhatja az iszákosnak anélkül, hogy az észrevenné a javulás okát.

COZA ezer és ezer családot kibékített, s a szegénytől, becstelenségtől ezer és ezer férfit megmentett, akik azután ismét erőteljes polgárok, tevékeny kenyérkeresők lettek. Számos fiatal embert a boldogsághoz vezető jó útra térített, és sok ember életét több évvel megnyújtotta.

Azon intézet, mely a valódi Cozaport bírja, azoknak, akik ezt kívánják, ingyen küld próbát. A szer ártalmatlan voltáért kezeskedünk. 15 26

INGYEN PRÓBA.

147 szám.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.
A levelek 20 f-es bélyeggel látandók el.

COZA INSTITUT

(Dept. 147),

62, Chancery Lane,
London W.C. (Anglia).

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban a mohai

ÁGNES-forrás

mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyítóanyagok fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légző- és húgyszervi betegségeknek. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél- és légzőhurutól szabadulni akarunk.
Dr. Kéty.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
8-12 Dr. Kövér.

Háztartások számára mástéltetésnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borviz.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Főraktár: SCHEINBERGER MÓR úrnál ugyan itt ingyen kapható az Ágnes-forrás díszes kiviteli ismertető füzet.